

Q V Æ S T I O M E D I C A

Cardinalitiis disputationibus manè discutienda in Scholis Medicorum die Jovis II. Martij.

M. CAROLO DE LAVAL, Doctore Medico, Præside.

An causariorum dolores, imminentes, aëris mutationes prænuntiant?

ELEMENTORUM mixtis componendis natorum hostilis unio, omnia moderatur vel interturbar; ac quam compagem ex illis adornat ruinæ sensim objicit. Inter illa ignis est, qui ut Microcosmi Tyrannus, impatientius sævit in confœderata, pabulo & domicilio insensus: cujus ardorem ut natura compeferet, jugemque triplicis substantiæ jacturam refarciret, assiduâ indiguit restauratione quæ usu moderato sex rerum non naturalium celeriter, & si iniquis, perficitur. Aër vero omnium citissime & vehementissime corpora permeat; ideo potu & cibo in reparandis spiritibus promptior; in excrementis eliminandis eorumque proventu arcendo, motu & quiete aptior; in concitandis humoribus, somno & vigiliâ, venere & animi Pathematis, potentior. Hic morborum & sanitatis, vitæ & mortis auctor est. Quid mirum? cum qualitate, substantiâ, ac subitâ & inæquali mutatione; contactu, inspiratu & transpiratu corpus tantopere alterare valeat, qui ex omni parte, ab anni tempestatibus, mundi regionibus, ventis, meteoris, non sine interveniu astrorum, tam publicè immutatur. Illo jucundè porantur benè nati quibus robur circa pectus & æs triplex; tutò minus querulæ vitæ addidit, qui vel levissimi ejus inter motus præviis quasi doloribus percussit, dispositionum ad mutationem primordia præsentant, damnaque luunt.

AER elementum est, an fluidum? an humidum? an grave? an leve? an calidum? an frigidum? spatis tribus seu regionibus distinctum. Suprema pura tranquillave, Cœlo, cui collimitatur, communi pace conjuncta, ejus nomine nuncupatur. Media mutationum ferax, non paucorum meteororum officina est; in qua aër humore tenui contextus est qui commotus, ventos, vehementius concitatus, ignes & tonitrua; contractus nubila; conspissatus pluviam, congelantibus leviâs aut turbulentius densioribus nebulis, nivem aut grandinem fabricat, cadit; distans serenitatem facit. Infima regio animantium vicina & contubernalis multifariam terræ & aquæ halitibus resperâ; nec non astrorum omnium Solis & Lunæ præsertim impressionibus lumine & motu incidentibus perfusa, aërem cibo potuque utiliore tam necessariò alterat, ut ad ejusimmutationem non possint corpora non affici & immutari: citius vero quæ humoribus scatent viciosi, crudisq; succis redundant ab alicujus partis imbecillitate ortis, qui cognationem quandam & analogiam habent cum aëris intemperie & qua adveniente agitantur, funduntur, incenduntur, & corrumpuntur prævio mutationum insultu, unde rigores nervorum, contractiones musculorum, totius corporis læsio & dolor de novo futuræ aëris mutationis nuntius, quamquam qui valet nihil afficiatur.

SANITAS, quâ sola vita pretiosior hominibus, constituitur in partium similarium laudabili temperie, organicarum appositâ conformatione, & omnium inter se communione, muniis egregie obeundis, ferendisq; alacriter laboribus aptissimâ. Hanc in puncto illo tam celebri omnis excessus experte qui concipit, ludentis naturæ jocosa imagine ipse se illudit. Optimæ quidem magna latitudo, multæque differentiæ habentur pro hominum varietate: in eodem censu comprehenditur quæ *diversitas* est & cum querela, ab optima maxime discrepans: utriusque illud fatum est ut similibus ambæ conserventur & à quopiam contrario insigniter occurrente lædantur; unde res publico corporis sanitatis bene nata cum decerpente mutantur illud præpediunt & mutant: tanta affinitate junguntur dolor & subita mutatio ut eodem passu irrepant & crucient, maxime ubi imbecillam & causariam naturam attigerint. Non secus ac corpus valida intemperie superbiens animam inconstantem & invalidam cogit temperamento ancillari; ac velut pingendis moribus humores suppeditat; quorum vel exigui motus, tanti parent, ut ex bile paucâ instantane incendium, ex leni sibilo aut flatu imaginentur tonitrua somniantes, aliæ quam plurimi quorum in animo sunt quasi causariæ partes, quas heu curare utique vetat cerebri *adæquas*.

DOLOR, animi & corporis tormentum, duplicem fertur causarum differentiam; quædam extrinsecus adveniunt cum sensibili corporis alteratione: harum nulla est quam vitare non possimus, præter aërem nos circumvenientem, cui indefinenter corpus offundit, tot pervium agitudinibus, quot in cure parent ostiola. Aliæ à nobis proficiscuntur, ut partium imbecillitas quæ copiam humorum & malitiam arcere impotens excrementorum proventu tandem superatur. Valerudinarij qui miseram ducunt animam utriusq; sapius conflantur. An naturæ propria vis homines commonet venturæ aëris mutationis ut dolorem renovaturæ? Hæc non solum in ipsis sed etiam in brutis animantibus signa præmonstrat. Hirundines ineunte autumno nidos deserunt, quos vere redeunte repetunt; Alciones qui in litoribus cunabula extruunt, non ante maris procellas præfugiunt, quam ab aëre prius moto perceperint; Delphini tranquillitatem maris, sues marini tempestates vario saltu præsignificant; Erinacei ad mutationes cubilia commutant, & quâ ventus spiraturus est fenestram occludunt. Quam intelligentiam ecquis illis dedit animantibus? nisi quis inest singulis à natura sensus mutationis in aëre futuræ, quo hominem prudentissimum animal carere noluit in morbis præsentendis, quæ ortos sæpè ipsa per se curare suevit.

QUEMADMODUM ex anni temporibus morbos conjicere licet, ita ex morbis anni tempestates; constitutio quippe anni cum sit temperies aëris quæ per ejus tempora decurrit annus & morbus sæpè temperie congenere esse solent: illi adeo magis communes erunt iis quos corporis temperies aëris temperiei conjungit, ut quâ ratione tempestatis mutatio solemnem agitudinem propediem affore causarios nonet, eadem causarii tempestatum circuitus præsentiant. Tanta vis est causariorum in naturis ut etiam aëris nostratis vicissitudines morbi illis referant. Igitur de aëris mutatione brevi successura causariorum dolores conjecturas dabunt qui duos aut tres sæpè ante dies ingruunt & ita exacerbantur ut nullus exeat in corpore calculus, verruca, callus, vel os aliâs fractum aut luxatum quod non sit causationis argumentum & imminente mutationem non prænuntiet citius certiusque barometro, thermometro & tota arte mechanica; nullæ tandem partes imbecillæ quæ non sint parvi mundi aliæ Ephemerides, futuræ in aëre novitatis interpretes. Illud ei perfectum erit qui aërem alto mari comparabit, hoc fluctus semper agitant, quos nisi strictus excipiat locus nemo ob parvitatem animadvertit, sic illum continui impellunt motus, nemini tamen cogniti, nisi imbecillum & sagacissimo sensu prædritum feriant corpus.

Ergo Causariorum dolores, imminentes aëris mutationes prænuntiant.

Asserebat ANDREAS ANGUEHART, Constantiensis, A. R. S. H. MDCLXXVII.

